

Dospívající mládež

Publikováno: 7. 3. 2007

Dopravní výchova dospívající mládeže by měla navazovat na poznatky, které tito mladí lidé již získali během svého života. Není tedy samostatným článkem ve vzdělávání, ale měla by plynule přecházet po celé vzdělávací linii již od raného dětství. Důležité poznatky by měli mladí lidé získávat postupně - nejlépe vlastní zkušeností.

Dospívající mládež prochází důležitými vývojovými změnami, na které je nutné brát zřetel. Toto období je charakteristické vytvářením specifických žebříčků priorit, kde dominuje názor vrstevníků, hledání vlastní identity, objevování svobody a míry (ne)závislosti, touha odlišit se od rodičů a vznik prvních milostných vztahů.

Protože je každý člověk individualitou, nejinak je třeba přistupovat i k dospívající mládeži. Můžeme sice nastínit metodiku dopravní výchovy, která by byla aplikovatelná na tuto skupinu, avšak stále je třeba si uvědomit, že poznatky by si mladí lidé měli odnést a ne zapomenout. Každý vnímá a vstřebává poznatky individuálně. V odborné pedagogické literatuře bylo popsáno i několik studijních typů podle specifického přístupu k získávání poznatků.

Empiricky byla zjištěna tato fakta:

- Zaměstnáme-li pouze sluch mládeže, odnesou si z dopravní výchovy 20% informací
- Zaměstnáme-li i zrak mládeže, odnesou si z dopravní výchovy 30% informací
- Pokud obojí spojíme, odnesou si z dopravní výchovy 50% informací
- Pokud se obsah i prodiskutuje, odnesou si z dopravní výchovy 65% informací

Pokud chceme ovlivnit postoje mladých lidí, měli bychom brát v úvahu zejména tyto faktory:

- **Vliv vrstevníků** - vrstevníci jsou velice důležití v tomto vývojovém období, protože reprezentují vnější svět dospívajících. Jejich názor je stěžejní a jejich chování se stává v tomto vývojovém období normou. Nikdo nechce být jiný než ostatní, a pokud ano, pak se může stát buď vzorem anebo tzv. černou ovčí. Názory a postoje vrstevníků bývají obecně mnohem lépe přijímány než názory autorit, což dokládá i mezinárodní projekt [Close To](#), který CDV realizuje v ČR.
- **Zábava a pseudosvoboda** - poznatky by měly být předávány zábavnější formou než klasicky. Aktivita by měla být více vyvíjena studenty. Mladí v tomto období hodně experimentují, protože potřebují najít hranice - z části proto se také objevuje nežádoucí chování typu užívání alkoholu a jiných drog před a při řízení automobilu, riskantní styl jízdy, nepřiměřená rychlost, nepoužívání zádržných systémů apod. Je třeba jim ukázat, že existují vhodnější formy chování v dopravním provozu a které jsou "cool".
- **Média, reklama, internet, kampaně** - jsou důležité pro formování postojů. Zde je ovšem třeba zapůsobit na výrobce filmů a reklam, aby se ve filmech objevily základní pravidla dopravní bezpečnosti / případně nezkrácené následky jejich nedodržení. Tento faktor silně ovlivňuje mladé lidi, nehledě na to, že sledováním filmů a surfování na internetu tráví dospívající mnoho ze svého volného času.
- **Vzory ve společnosti** - mladí lidé si často utváří názor podle toho, co vidí ve svém okolí. Nejčastěji kopírují chování svých rodičů. Musíme vzít v úvahu, že i vzdálení lidé mohou mladé lidi ovlivnit. Například politici, policisté nebo movití piráti silnic, kteří nejsou za své nebezpečné chování na silnicích dostatečně potrestaní, se mohou stát vzorem nežádoucího chování některých mladistvých.

Kromě těchto faktorů je důležitý i osobní přístup autority (učitele, rodičů, instruktora autoškoly apod.) k jednotlivým studentům. Mladí lidé by měli mít možnost cokoli zkontrolovat, a to i v případě nežádoucího chování - např. co se mi může stát když pojedou opilý? apod.

Autorita by neměla zaujímat kazatelský postoj a pranýřovat nežádoucí chování mladistvých v dopravě, protože by došlo k opačnému efektu na většinu z nich. Autority by měly jít příkladem, svým chováním by měly mladé inspirovat a ukázat jim, že není vůbec špatné ani trapné dodržovat pravidla a bezpečnost.

Ze všeho nejobtížnější je mladé lidi motivovat. Dnešní mládež je přeplněna stimulujícími podněty a snižuje se jejich koncentrace. Díky tomu vyžaduje jejich motivace a aktivace více času. Proto je třeba intenzivního působení dopravní výchovy s cílem vytvořit bezpečné návyky chování v dopravním prostředí, nezávisle na roli, kterou zde mladý člověk zastává (chodec, cyklista, motorkář, řidič, spolujezdec...).